

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

X. Quænam successio actuum ad argumentationem est necessaria?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

paulo aliter: assensus præmissarum, quia est obscura tantum, & implicita propositio obiectivæ conclusionis, idcirco nunquam necessitat ad formalem: similiter ergo quia est obscura tantum affirmatio conclusionis obiectivæ, eius formalem negationem, siue dissensum nunquam amovebit. Tertio, nequaquam est inconueniens, ut intellectus noster duo contradictoria, confuse, ac virtualiter talia simul affirmet: ergo neque ut concessis quibusvis præmissis conclusionem neget: quoties enim cunque id facit, tantum adstruit duo contradictoria, confuse, & virtualiter eiusmodi: siquidem oppositum conclusionis solius huius obiecto formaliter & clare contradicit, adeoque non obiecto præmissarum. Quarto denique: connexio, quæ est inter obiectum præmissarum, & obiectum conclusionis, non facit unquam hanc sequi inuitabiliter ex illis, videlicet quia est sola connexio, & non identitas formalis: oppositio igitur, quæ est inter obiectum præmissarum, & obiectum conclusionis negatæ, siue dissensus, nunquam facit, hunc tolli ab illarum assensu, videlicet quia non facit utroque actu idem formaliter affirmari, & negari, sed aliud, & aliud. Atque his argumentis aduersus tertiam assertionem nostram uti quis potest talem in modum: præmissæ, si non necessitant ad conclusionem quoad exercitium, nec ad eam necessitabunt quoad speciem, aut, quod instar est, ad eius assensum si non cogunt intellectum, ab eius illum dissensu minime auertere, ut quatuor rationes adductæ videntur persuadere: sed præmissæ necessitant aliquando ad conclusionem quoad speciem: ergo & quoad exercitium: siquidem ex opposito consequentis sequitur oppositum antecedentis.

102 Ad primum, & secundum horum respondeo: difficius longe est, rem produci quam tolli, ac plura ad illud priusquam ad hoc posterius sunt requisita. Vt, g. producat calor, opus est igne, aliave simili causa efficienti; item ligno vel alio passo eius susceptiuo; nec non approximatione agentis, & passi, insuper etiam diuino concursu: ut autem calor tollatur de medio, cuiusvis horum defectus sufficit, neque requiritur, ut omnia simul deficiant. Nil mirum ergo, si ad ponendam conclusionem, eamque necessario exercendam vi præmissarum, opus sit eius obiectum per has clare proponi, ac representari, huiusque representationis, ac propositionis defectu præmissæ illam ea necessitate, & inuitabilitate non ponant, nec deducant. Contra vero ad tollendum dissensum conclusionis, eiusve assensui necessitatem quoad speciem imponendam haud sit requisitum, ut præmissæ clare, & explicitè affirmant quod negat eiusmodi dissensus, satisque sit ut implicite, & confuse id affirmant.

103 Ad tertium respondeo, haud esse absurdum, aut insolitum, ut intellectus affirmet duo contradictoria virtualiter, & confuse talia, quoties ei non subiacet eiusmodi contradictio: quo pacto contingit, aliquem arbitrari se peccare, si audiat missam, quia est excommunicatus, & peccare, si eam non audiat, quia est dies festus, videlicet quia neitquam assensum, hæc duo esse inuicem contradictoria virtualiter, & implicite. Caterum, tamen contradictio duorum non sit formalis & explicita, sed virtualis & implicita, nequibit intellectus ei assentiri, si semel eam subodoretur, multoque minus id poterit, illam si clare perspicat: quo pacto nemo vel medio-criter Philosophus affirmet, hominem simul esse rationalem, & non esse risibilem, quia scilicet eum non præterit, duo hæc, quamuis formaliter non contradicant, at virtute contradicere, & formalem

R. P. Richardi Lincei, Philosoph. Tom. III.

contradictionem rationalitatis, ac non rationalitatis latenter continere. Ea autem arte disponi solent præmissæ in quatuor modis directis primæ figuræ, ut intelligenti terminos statim clare appareat contradictio virtualis inter earum obiectum, & id in quod super natura fertur dissensus conclusionis: fieri ergo non poterit, ut eis concessis intellectus dissentiat conclusioni, aut huius vlla sit libertas quoad speciem.

104 Ad quartum respondeo sicut ad primum & secundum plus nimirum requiri ad ponendum aliquid quam ad tollendum, ac longe operosiorum esse actionem quam destructionem: quare, tamen connexion duorum, eorumque identitas, non formalis sed virtualis, neitquam cogat assensum vnus inferre, ac ponere assensum alterius, nihilominus oppositio duorum, virtualis solum, ac nequaquam formalis, potest esse in causa, ut affirmatio vnus alterius negationem tollat, & impediat: cuius rei experientia ipsa locuples testis est, ut superius monitum. Atque ex his claret, quatuor rationibus hactenus positis, & expositis nullum tertiæ assertioni nostræ præiudicium creati.

C A P V T X.

Quenam successio actuum ad argumentationem sit requisita.

105 I N ea sententia sum, ut existinem non omnem discursum intentionalem postulare temporis moram, aut successionem vllam realem actuum intellectus, eam tamen exposcere aliquem, ac solius naturæ successionem, prioris instar, haud esse contentum. Prima pars assertionis nostræ est extra scholam Thomisticam cæterorum omnium Scholasticorum, ac facile suaderi potest: quoniam hoc ipso quod vna cognitio aliam inferat, & causet vi connexionis repectæ inter vtriusque obiectum censetur intellectus discurrere ab vno obiecto ad aliud, vnoque actu ad alium, modumque cognoscendi hominis proprium, ac belluis irrationalibus non communem sibi vindicare: at hoc totum contingere potest in vno instanti, & sine vlla vicissitudine, aut successionem reali eorum actuum, quorum vnus infert, & alius infertur, ut cernere est in sole, & luce, igne, & calore, aliisque innumeris causis, & effectis sibi coexistentibus mutuo, nec patientibus vllam inuicem successionem, aut intervalum temporis.

106 Secunda assertionis nostræ pars, Thomistis etiam placitura, non minus est probatu facilis. Si quidem fieri potest, ut quis sine notitia actuali conclusionis præmissas prius habeat, postea vero earum vi conclusionem eliceat, hæc autem elicitæ a præmissarum assensu supersedeat, eius videlicet sine adepto: huiusmodi autem processus vicissitudinem importat, ac successionem realem: est autem discursus intentionalis in suo genere proprius ac sanctus, ut qui maxime, siquidem causalitatem actuum connexioni obiectorum innixam concernit, quæ causa sola ad rationem proprii discursus intentionalis sufficit: præterea vero merito supradictæ successionis realis eum discursu Phisio, & locali non parum conuenit.

107 Aduersus secundam assertionem nostræ partem Auctoritas nulla, nulla ratio obiici potest, quæ sit ponderis alicuius: ei vero quoad primam partem refragantur non pauci Thomistæ cum Capreolo in 2. dist. 3. q. secunda ad 1. contra. 6. conclus. quorum prima

G g 3

prima ratio est huiusmodi: discursus noster esse debet à notis ad ignota; est enim modus sciendi, ac proinde oratio ignoti manifestativa: quod si quis simul cum præmissis notit conclusionem, haud procedet à notis ad ignota, sed à notis ad æque nota: opus igitur est ad talem processum, qualem exigit argumentatio nostra, ut quo tempore quis habet præmissas, careat notitia conclusionis, siue quod perinde est, ut hæc ei sit ignota: requiritur ergo ad argumentationem nostram successio, ac mora temporis inter eius partes. Nec vero ut intellectus dicatur à notis ad ignota progredi, satis est eum careere notitia conclusionis in articulo temporis antecedenti: nam etiam caret tunc notitia præmissarum haud raro: quare si eiusmodi carentia sufficit ut obiectum dicatur ignotum, eo modo quæ vocabulum hoc usurpatur in præsentī, intellectus non à notis ad ignota, sed ab ignotis ad ignota procedet per discursum.

108

Respondeo, argumentationem nostram, discursumve esse processum à notis ad ignota, non negatiue, ut probat argumentum sed ignota præcisiue, id est non cognita pro eo priori natura quo intellectus habet præmissas, ut recte monet Auerſa supra q. 25. f. 1. §. *propter hoc aliquis* ad eius finem: ad hoc autem non est opus successione temporis. Confirmatur, & declaratur: quemadmodum intellectus noster per discursum procedit à notis ad antea ignota, ita etiam munere creationis res transit à nō esse ad esse: est enim creatio productio rei ex nihilo: nihilominus ad creationem omnem, seu productionem rei haud est opus, ut res prius tempore non existat quam producat, sed prius natura, cum Deus possit creaturam producere ab æterno, sicut produxit verbum increatum: similiter ergo non est necesse, ut ignotum vi discursus postea cognoscendum eo ipso sit prius tempore incognitum, sed satis est, ut prius natura. Secunda eiusdem instituti confirmatio, & declaratio sit talis: quemadmodum argumentatio est modus sciendi, & oratio ignoti manifestativa, ita etiam definitio, & diuisio: quamobrem hæc quoque à notis ad ignota procedent quodammodo: v.g. Definitio hominis ad cognoscendum, eum esse animal rationale, quod ante latebat, & diuisio animalis ad cognoscendum, illud esse rationale, vel irrationale, quod erat antea incognitum: nihilominus nulla successio realis simultati reali opposita requiritur inter partes definitionis, nullæ etiam inter partes diuisionis quin potius totam propositionem definientem, omnesque, & singulos, quibus constituitur, actus, seu re, seu ratione distinctos simul habet intellectus, simulque cognoscit, hominem, v.g. & animal rationale, & vtriusque identitatem, hunc in modum. homo est animal rationale, ut certo certius: totam item propositionem diuidentem v.g. hanc animal aliud est rationale, aliud irrationale, simul complectimur, ac eius obiecta nullius exceptione facta veluti vno mentis obrutu cognoscimus. Quidni ergo discursus noster sit totus simul, quantumvis sit modus sciendi, & ignota notioribus manifestet.

109

Arguunt secundo aduersarij: intellectus noster non potest habere plures actus circa res diuersas: alias cognosceret plura ut plura, contra quam docuit Aristoteles 2. topicorum cap. 4. *contingit*, inquit, *plura scire, sed non cogitare*: fieri ergo non potest, ut intellectus noster habeat eodem tempore maiorem, minorem, & conclusionem, earumve obiecta diuersa simul cognoscat. Verum quod intellectus noster possit cognoscere plura ut plura diuersis actibus te-

nent Suarez lib. 3. de anima, cap. 7. Molina 1. p. quæst. 58. articulo 2. disput. 1. Valquez 1. part. quæst. 57. disp. 220. cap. 2. Hurtadus disp. 5. de anima f. 7. §. 52. Tellez p. 1. Summa disp. 17. f. 5. Conimbricenses in cap. 1. de præcognitis quæst. 4. art. 1. parum ab initio ubi etiam citant Scotum Gregorium & Marfilium. Item ex ipsis Thomistis, Caietanus 1. p. q. 85. art. 4. ac Sotus 1. posterior quæst. vnica ad quartum principale. Ratio autem huius sententiæ est meo iudicio manifesta: nam intellectus est longe perfectior visu, & quouis alio sensu corporeo: sed albedinem & ingredinem, Petrum, & Paulum, & omnia coram posita simul cernimus per diuersas visiones: quidni ergo cuncta possimus simul intelligere, non minus diuersis actibus, quam ipsa inter se differunt. Rursus plura ut plura possumus operari Physicè per diuersas actiones, neque nos solum, sed elementa nobis imperfectiora, quo pacto ignis, verbi gratia simul lucet, calefacit, excitat, ac sursum irrequieto conatu sese mouet: à fortiori ergo plura poterimus intelligere per diuersas actiones intentionales. Præterea intellectus noster potest vno eodemque actu plura ut plura cognoscere, ut cum Hurtado de mendora demonstratum est à nobis in Dialectica lib. 3. tract. 2. capite 4. tum etiam huius operis libro & tractatu præf. cap. 1. & c. 3. cap. 7. in solut. postremi argumenti aduersus priorem partem sententiæ quæ iniuri reuocatur in examen. Multo igitur potiori iure fieri poterit ut intellectus noster diuersis notitiis plura ut plura cognoscat. Deinde quamuis plerique Thomistarum præsertim vero Capreolus ubi supra Herueus quodlibet 7. quæstio 16. & in 1. distinct. 11. quæst. 2. Ferrariensis 1. contra gentes cap. 55. & Albert. in 1. dist. 1. art. 3. quamuis inquam hi aliter censeant ac plura ut plura diuersis actibus attingi posse reuocant, hanc tamen moderationem communiter adhibent nimirum si vnus actus non sit ratio alterius neque inter vtrumque sit ordo & connexio: en verba Ferrariensis citato illo lib. 1. contra gentes capite 55. §. *considerandum ulterius* quibus Scholæ suæ doctrinam restringit: *possunt ergo plura simul intelligi diuersis intellectibus & diuersis speciebus quando & species & intellectiones ordinem formalem inter se habent ita quod vnum est ratio alterius in intelligendo*. At assensus principiorum est ratio conclusionis, estque vtriusque connexio & naturæ seu causalitatis ordo: quare non est quapropter intellectus noster simul habere non possit eos actus, quantumvis diuersos ac circa diuersa obiecta: tota si quidem hæc diuersitas est cum quadam vnitate & ordine coniuncta. Locus Aristotelis in contrarium obiectus non urget, scire namque in eo refertur ad habitus nostros & cogitare ad actus: eius ergo sensus est multarum rerum habitus n bis inesse quarum tamen actuales notitias simul habere non possumus quæ est imperfectio nostri intellectus ac rerum ipsarum ingens multitudo ac varietas: quo pacto conclusiones omnes Euclidis cum tot sint tamque diuersæ plures Mathematici cognoscunt habitu nemo tamen actu quantumvis in ea facultate excellat. Atque hac ratione Aristotelem explicant Molina & Sotus locis superius relatis & communiter ceteri nostræ opinionis assertores.

Arguunt tertio aduersarij ex Veneto: maior est causa remota ac mediata conclusionis, minor verò proxima & immediata: haud ergo necesse est ut quo tempore inferitur conclusio existat maior propositio, sed satis est ut sola minor: qua ratione Pater quando generat

101

generat prolem debet existere, secus vero auus quoniam videlicet hic remore concurret ad generationem ille vero proxime: cum ergo similitudo realis maioris & conclusionis non sit requisita ad discursum poterit sane ad eum requiri realis illarum successio & vicissitudo. Caterum hoc in primis argumento ad summum suadet fieri posse, ut maior precedat tempore conclusionem, non tamen quod debeat ita precedere, aut quod eiusmodi successio sit necessaria ad discursum: auus enim, etsi possit antecedere Patrem, eiusque concursus ad generationem prolis, haud tamen debet, sed potius solet simul existere multoties: nec video quo pacto vel hoc exemplum, vel aliud vllum probare possit ex contingentia successione realis, qua de agimus, eius necessitatem ad discursum. Deinde secundum multo verius est, quod docent Conimbricenses supra in capite 1. de praecog. quaestione quarta, articulo primo, conclusionem prima, non tantum minorem, sed etiam maiorem esse causam proximam conclusionis: siquidem ut eius vi cognoscatur, aliqua extrema esse inter se, ratio, & causa proxima est identitas eorundem vni tertio prius cognita: sed non praecognoscitur identitas extremorum vni tertio per solam minorem sine maiori, sed per utramque simul: utraque ergo est causa proxima conclusionis.

III Arguunt quartò: praemissae sunt dispositiones quaedam intellectus ad assentiendum conclusioni: imitantur ergo quoad successione, & ordinem dispositiones physicas: haec autem quo non existant instanti solum causant; alias in generatione substantiali non daretur resolutio usque ad materiam primam, & potius aliqua accidentia corrupti manerent in genito, contra Aristotelem cap. 1. de ortu & interitu, ubi definit generationem mutationem totius in totum, nullo sensibili manente ut subiecto eodem. Hoc argumentum id habet vitij, quod eo confici possit, cognitionem haud existeret, cum voluntas amat bonum, sed potius debere non natura modo, sed etiam temporis intervallo precedere amorem: est enim dispositio quaedam ad amandum, magisque ad id, aut certe non minus requisita, quam assensus principiorum ad concludendum. Rursus quod dispositiones ad generationem non causent eo quo non existant instanti, aut immediate post suam existentiam quantum opinor est evidens, atque manifestum: qui enim fieri potest, ut largiantur esse quo carent, & cum nihil sint, aliquid tamen actu producant? sed de hoc latius in physica lib. 5. tract. 5. cap. 2. ubi constabit non dari resolutionem usque ad materiam primam quoties aliquid generatur de nouo, sed potius aliqua accidentia corrupti permanere in genito, verbi gratia, in homine & cadauere eundem colorem, figuram, staturam, membrorum proportionem, atque symmetriam: cuius rei haud aliud argumentum opus est praeter ipsam experientiam. Locus autem Aristotelis tantum convincit, nullum subiectum sensibile esse idem in genito, & corrupto: quamvis enim utrobique sit eadem materia prima, haec tamen, iuxta eius phrasim, dici non debet subiectum sensibile, propterea quod nulla accidentia sensibus obuia ei praeter aliis destinata debita sint: solum ergo vult philosophus, in generatione substantiali non subesse accidentibus idem compositum substantiale quod antea, eandemve formam substantialem. Tandem, quidquid sit de dispositionibus physicis quod maior, & minor, non postquam desinunt ambae esse, conclusionem primò causent, sed potius quo primum instanti existunt, est Aristotelis, & communis omnium ferme eius interpretum sententia, ut animaduertunt

Rubius lib. 1. posterior. capite 1. quaest. 7. num. 74. & Bartholomaeus Amicus tom. 1. Logicae p. 2. tract. 26. disp. 3. dubitat. 2. atque hunc in modum potest suadere: omnis causa naturalis sufficienter applicata, & expedita statim operatur suum effectum, quare ratione ignis, verbi gratia, subiectum calori obnoxium, atque à se indistans è vestigio calefacit: sed intellectus est causa naturalis, ac necessaria, positisque praemissis, & non rennente voluntate sufficienter applicata, & expedita: eodem igitur instanti conclusionem infert.

Arguunt quintò, & praecedens argumentum 112 confirmant: virtus intellectus nostri est finita valde, ac limitata: nequit ergo, cum elicit maiorem, & minorem, simul assenti conclusioni, sed postea: atque huc facit quod communiter dici solet,

Pluribus intentus minor est ad singula sensus.

Verum quando visus noster simul habet plures visiones adeo diuersarum rerum, ut supra demonstratum, non video quorsum censenda sit adeo imperfecta intellectus nostri virtus, ut simul concipere nequeat, maiorem, minorem, & conclusionem? Arguunt sextò: discursus intentionalis ita dictus est à physico, & locali: sed huius partes realem successione, temporisque moram necessario postulant, cum nulla celeritas efficere possit, ut simul aliquis sit in principio, ac fine curriculum: similiter ergo partes discursus intentionalis, argumentationisque nostrae eam non sine successione constituunt, adeoque possunt, ut maior, & minor conclusionem tempore antequant. Sed haec ratio non tantum oppugnat simultatem praemissarum, & conclusionis, sed etiam maioris, & minoris secundum se spectatarum, ut intuitu constabit: at quod saltem maior & minor possint esse simul, est certo certius. Deinde quod propter etymologiam vocis seruanda non sit proportio quoad omnia inter discursum physicum, & intentionalem, & paulò superius est à nobis statutum, & liquet exemplo motus intentionalis, qui tamen dicatur, ac deriuatur à motu physico, haud propterea tamen est vtriusque analogia secundum omnia, cum alter peragi possit, ac soleat in instanti, quoties nimirum inest in nobis alicuius rei instantanea cognitio, alter vero non nisi in temporis spatio.

Arguunt septimò: praemissae possunt causare conclusionem medijs habitibus à se relictis: non est ergo 113 necesse, ut ipsae tum existant: successio ergo, & vicissitudo earum, necnon conclusionis poterit esse necessaria ad discursum. Sed ut ab hac postrema consequentia incipiam, ea est nulla prorsus: siquidem aliud est, successione illam realem dari posse aliquando, aliud esse semper necessariam: quocirca, tamen prius probetur hoc argumento, secus tamen posterius. Deinde, ut optimè disputat Gabriel q. 1. prol. nullus habitus generat nisi actus similes eis, à quibus est genitus, & eiusdem cum illis speciei: ac conclusio est diuersae speciei à praemissis, eisque dissimilis: haec siquidem habent veritatem obiectiuam, quam repraesentant, pro obiecto formali intrinseco, illa verò, si non reflectat intrinsece supra obiectum praemissarum id tantum formaliter extrinsece respicit, solamque conclusionem obiectiuam, seu extremorum identitatem immediatam habet pro obiecto formali intrinseco: haec ergo diuersitas obiectorum formalium efficiet, ut actus conclusionis sit diuersae speciei à praemissis: atque adeo ut harum habitus non possit illam generare. Quin etiam, tamen conclusio reflectat supra obiectum praemissarum, fieri tamen potest aliquando, ut pra-

ter hoc respiciat instar obiecti formalis inadæquati, partialisque motui aliud distinctum, videlicet quod extrema sint inter se immediatè eadem: hoc autem satis est ad eius à præmissis diuersitatem specificam.

114 Octauo arguunt alij, posse conclusionem inferri ex sola recordatione præmissarum: atque ita censent Conimbricenses in caput illud de præcognitis q. 3. art. 2. ac Tellez citata disp. 17. Logicæ sect. 3. num. 4. Sed in primis hoc nihil aliud quam successione, ac moram temporis inter præmissas, & conclusionem posse repetiri, non tamen quod sit necessaria, cum tamen de eius necessitate, non possibilitate sit in præsentia quæstio. Præterea qui superius falsus sum ne recordationem præmissarum esse necessariam ad substantiam conclusionis, multo minus nunc inficiari possum, aut debeo, earum existentiam requiri ad talem assensum: hoc tamen inficias eo, esse discursum, vel argumentationem eiusmodi processum: nam tum argumentatur intellectus, quando ex præmissis infert conclusionem, siue quando hæc illam causant: ac præmissæ absentes, & quarum sola manet recordatio, non causant conclusionem: quo enim pacto causare potest quod non existit: tum igitur nullum habet locum discursus, aut argumentatio. Rursus vt propriè eligam haud satis est memoria intentionis præteritæ, si nunc eam non habeo, sed potius contrariam, vt videtur vero verius: haud igitur erit satis meminisse præmissarum, quibus modo destituor, vt propriè concludam, arguamve. Tandem impugnatur tertio ea doctrina: quoniam eius fautores putant, ad assensum conclusionis quoad substantiam illius opus esse concursu præmissarum, vel alterius, quod earum vim habeat: eiusmodi autem aliud censent esse recordationem præmissarum: hoc autem est falsum: tum quia talis recordatio, cum iuxta eos sit simplex quædam, & imperfecta apprehensio præmissarum, quarum alterutra est iudicium, idque perfectum, & immediatum, qui fieri potest, vt earum pondus, & instar habeat: tum etiam, quia hoc ipso quod gratia sit necessaria ad substantiam actus supernaturalis, non sufficit absente gratia sola eius recordatio, vt eliciatur actus supernaturalis: item quia ad visionis substantiam opus est oculis, hoc ipso non satis est ei qui occæcauit, vt nunc videat memoria oculorum quos habuit aliquando: similiter ergo in præsentia, &c.

115 Nonò demum arguunt aduersarij: discursus noster est valde diuersus à modo cognoscendi Angelorum, ac beatorum mentium in patria, viæque suæ termino: sed hæc diuersitas in eo maximè consistit, quod intellectus noster nunquam sine successione reali, ac temporis mora discurrat, cum tamen simul, & absque vlla vicissitudine cognoscant Angeli, & quæ Deo fruuntur animæ, vt docet Augustinus, libro 15. de Trinitate, cap. 16. in hæc verba: *Fortassis etiam volubiles non erunt nostræ cogitationes, ab aliis in alias euntes atque redeuntes, sed omnem scientiam nostram vno simul conspectu videbimus.*

116 Respondeo: etiam si intellectus noster absque vlla successione discurrat aliquando, & quamprimum habet præmissas, inferat ex iis conclusionem, atque quoad hoc non differat ab Angelis, & animis beatorum, multum nihilominus intererit inter nostrum, illorumque modum cognoscendi: illi namque intelligunt sine conuersione ad phantasmatum, & independentè à sensibus, nos vero prius sentiendo, & non sine præuia phantasmatum, & corporearum imaginum velaminibus: illi item simul intelligunt, atque comprehendunt collectionem quandam ingentem

obiectorum, nos aliquam non tamen tantam, tamve numerosam: rursus illi maiori claritate, ac simplicitate cognoscunt, nos autem propterea quod limus huius corporis ergastulo clausi, ac tenebris, cæca & caligine merfi, haud adeo clarè, adeoè simpliciter, ac sine compositione apprehensionis, & iudicij. Augustinus autem præterquam quod dubitativè loquatur, hoc tantum vult, plurima obiecta, quæ non nisi successivè cognoscere possumus in hos vita ob eorum numerum ac varietatem, in patria à nobis simul cognitum iri: hoc autem non tollit, quominus aliqua etiam in hac vita, quamvis pauciora, simul intueri possimus, adeoque maiorem, minorem, & conclusionem vna quidem, & absque vlla successione complecti.

CAPVT XI.

An cognitio bonitatis illationis ad argumentationem sit requisita?

PATER Suarez disp. 1. metaphys. sect. 4. num. 26. 117
P. Arriaga disp. 15. Logicæ sect. 3. num. 17. iuncta, sectione 4. subsect. 2. & cum iis non pauci recentiores partem affirmantem tuerentur, nimirum vt ex his præmissis, verbi gratia, *omnis homo est animal, Petrus est homo*, inferatur hæc conclusio, *ergo Petrus est animal*, opus esse vt per iudicium, aut certè per apprehensionem cognoscatur, eam conclusionem ex talibus præmissis rectè deduci, aut certè obiectum earum præmissarum necessariò coniunctum esse cum obiecto eius conclusionis, & alterum ex altero probe inferri, hunc in modum: *si omnis homo est animal, & Petrus est homo* necessario sequitur *Petrus est animal*.

Verum cum Hurtado disp. 7. de anima, sect. 5. & 118
Auerfa quæst. 25. Logicæ sect. 1. pars negans mihi magis probatur: Primò, quoniam magis, aut profecto non minus requiritur ad assensum conclusionis duplex iudicium præmissarum, quam ea cognitio reflexa, vt certo certius: ac conclusio ita ex præmissis inferatur, vt sine iis esse possit, cum ab iis essentialiter non dependeat, veluti superius ostensum: igitur à fortiori ita ex cognitione illa reflexa bonitatis illationis inferatur, vt sine ea possit esse, atque ex solis præmissis deduci. Secundò, quia vt cognitio amorem inferat, & intentio electionem, opus non est cognitione reflexa, qua quis cognoscat, ex cognitione obiecti rectè amorem inferri, aut ex intentione finis electionem mediij, vt omnibus est in confesso: cur ergo ad hoc vt præmissæ conclusionem inferant, opus sit, &c. Tertio, quoniam ipsa cognitio bonitatis illationis conclusionem immediatè inferat absque alia cognitione, qua cognoscatur, ex cognitione illa bonitatis illationis rectè conclusionem sequi, aliàs progredieremur in infinitum: similiter ergo ipsæ præmissæ immediatè, & sine adminiculo cuiusvis alterius cognitionis poterant conclusionem inferre. Quarto denique: quoniam vt præmissæ iuuant intellectum ad eliciendam conclusionem, ita species impressæ ad ponendas præmissas: quin etiam multo perfectius iuuatur intellectus ad concludendum à præmissis, quam ad has à speciebus impressis, propterea quod specierum representatio sit virtualis, siue habitualis, contra vero præmissarum actualis, atque formæ: at species impressæ se solis & sine vlla cognitione reflexa sufficiunt intellectui ad assensum præmissarum: ergo & hæc solæ ei satis erunt, ad conclusionis assensum.

Obijciunt